

ІЛЬЧЕНКО ВІРА РОМАНІВНА

Випускниця фізико-математичного факультету (1959)

Завідувач відділу інтеграції змісту загальної середньої освіти Інституту педагогіки НАПН України

Доктор педагогічних наук, професор.
Дійсний член НАПН України.
Відмінник освіти України

Народилася 18 липня 1937 р. в м. Чорнобилі Київської області. Після закінчення Чорнобильської СШ № 1 навчалася на фізико-математичному факультеті Київського педагогічного інституту імені О. М. Горького, який закінчила з відзнакою.

Після закінчення інституту працювала вчителем фізики в с. Барахтах Васильківського району (1959–1961), а також інспектором райвно та учителем фізики в м. Чорнобилі у СШ № 1 (1961–1978).

Працюючи в школі, у 1976 р. захистила кандидатську дисертацію на тему «Формування в учнів уявлення про загальність основних законів природи (у процесі вивчення фізики і хімії)» (м. Київ); продовжувала дослідження з питань інтеграції змісту освіти.

У 1978–1986 рр. В. Р. Ільченко — доцент кафедри методики фізики Мозирського педагогічного інституту, а в 1987–1994 рр. — доцент, професор (з 1991 р.) кафедри методики фізики та теоретичної фізики Полтавського державного педагогічного інституту імені В. Г. Короленка. У 1990 р. захистила докторську дисертацію на тему «Формування в учнів середньої школи природничо-наукового світорозуміння в процесі навчання» (м. Київ).

У 1994 р. обрана членом-кореспондентом АПН України; очолила новостворену лабораторію інтеграції змісту освіти Інституту педагогіки АПН України. В 1995 р. стала керівником громадської організації «Освітній центр «Довкілля». В 1999 р. обрана дійсним членом НАПН України, в цьому ж році очолила НМЦ інтеграції змісту освіти НАПН України (до 2013 р.).

Під керівництвом Віри Романівни колективом вчених та педагогів-практиків розроблена модель освіти сталого розвитку «Довкілля», для її реалізації — система програм та підручників (1–11 кл.), методичних посібників для вчителів та посібників для учнів, система програм та посібників для підготовки вчителя природознавства (понад 60 номінацій, з них 25 підручників). Вказані видання написані у співавторстві з синами — д-ром пед. наук К. Ж. Гуз та канд. пед. наук О. Г. Ільченком.

Систему підручників до моделі «Довкілля» складають інтегровані курси з соціоприродничої (1–4 кл.) та природничо-наукової освіти (5–11 кл.). Підручники реалізують діяльнісний, дослідницький підхід, аналогічний до підходів STEAM-освіти («Дивуюсь довікллю» — 4, 5 років, «Запитую довіклля» — 1–2 кл., «Спостерігаю довіклля» — 3 кл., «Досліджую довіклля» — 4 кл., «Пояснюю довіклля» — 5 кл., «Вивчаю основні системи природи в довікллі» — 6–9 кл. (підручники з фізики, хімії, біології та географії), «Взаємодію з довікллям» — 10–11 кл.). Модель освіти «Довкілля» перевірена у Всеукраїнському експерименті (1996–2000) та разом із навчально-методичним забезпеченням і предметом «Довкілля» допущена для використання в ЗНЗ (наказ МОН України від 13.11.2000 № 529). В 1992–2015 рр. за підручниками видавництва «Довкілля-К» навчалася понад 1 млн учнів.

В країнах СНГ модель освіти «Довкілля» відома як «Образовательная модель «Логика природы». Під такою назвою вона ввійшла в «Енциклопедію освітніх технологій» (2006). Серед основних досягнень нової технології — цілісність змісту освіти, інтеграція його елементів на основі загальних закономірностей природи; неперервне формування життєствердого національного образу світу учнів (1–11 кл.); система уроків серед природи (1–11 кл.), які рекомендується проводити у народні свята; значно вищі рівні інтелекту дітей, ніж в учнів, що навчалися за традиційною технологією, а також рівні соціальної зрілості, мотивації навчання, стану здоров'я дітей. За результатами дослідження ефективності моделі освіти «Довкілля» захищено понад 10 кандидатських, і докторських дисертацій з педагогіки та психології.

Наукова школа В. Р. Ільченко — більше ніж 50 науковців та педагогів-практиків, які є розробниками навчально-методичного забезпечення моделі освіти «Довкілля».

Має понад 15 монографій та 400 статей. Найбільш відомі: «Перекрестки фізики, хімії и биологии»; «Формирование естественнонаучного миропонимания школьников», «Освітня програма «Довкілля» Інтеграція змісту природничо-наукової освіти. Концептуальні засади» (в співавторстві), «Образовательная модель «Логика природы» (в соавторстве), «Реформування змісту освіти як національна проблема. Педтехнологія «Довкілля», «Формування природничо-наукової картини світу в учнів середньої школи» (в співавторстві).

Нагороджена почесними званнями «Відмінник освіти УРСР» (1972), «Відмінник освіти України» (2006), медалями НАПН України «Ушинський К. Д.» (2007) і «Григорій Сковорода» (2013).